

arts | Fotografia

El projecteur de Súper 8 ens apunta amb la seua pel·lícula foradada en cada fotograma i pensada per arrastrar-se per terra i dur la brutícia a la pantalla.

L'ATRACCIÓ DEL BUIT

La galeria Aural presenta per al festival PhotoAlicante l'obra de José Maldonado més dedicada a la ciència

PER M. HERNANDIS FOTO DE ROBERTO PÉREZ

La programació de PhotoAlicante segueix omplint la ciutat d'imatges. Si ara, quan es creua l'equador del mes, es presenten noves mostres, segueixen molt actives les que van arribar ben prompte, com és el cas de José Maldonado a la galeria Aural.

El símbol del conjunt buit és el títol amb què es mostra el nou material de l'artista madrileny que des de fa anys és professor de Belles Arts a la facultat d'Altea, que va ajudar a fundar. L'obra intimista que encara Maldonado estos anys està relacionada amb un projecte que va dur l'any passat a Arco, *Sangre, esfuerzo, sudor y lágrimas* i que després va girar amb la mostra de la Fundació March *Escuchar con los ojos. Arte sonoro en España, 1961-2016*.

A l'IVAM està fent un projecte paral·lel a la peça que ocupa el soterrani de la galeria

que dirigix Begoña Deltell. Esta explica que les obres reunides versen sobre la impossibilitat del conjunt buit. Ciència i filosofia són les bases sobre les que reflexiona.

Centrant-se en la imatge i en el so, les seues obres reben l'espectador per a fer-lo pensar sobre la no imatge. En una part de la peça mostra una pel·lícula de la qual ha borrat el contingut i on cada fotograma està foradat amb una agulla, en l'altra el símbol del conjunt buit és la marca sobre uns *post-its* amb els quals representa el pas del temps. El forat que ell físicament crea sobre cada imatge trasllada al món físic la idea del buit de la qual en abstracte parla.

En l'altra peça, una cinta de casset en la qual ha gravat les ordres 'Comença, Avança, Gira i Detint-te' servix per a representar gràficament el símbol del buit que amb una altra sèrie de fràgils *post-its* relaciona amb l'inevitable

temps. Les cintes magnètiques són les protagonistes també dels llenços que agrupa en dos sèries, una basada en els colors roig, verd i blau i una altra en el blanc i el negre. En ells, l'intent de representar un cercle que simbolitze el buit es veu impossibilitat pel propi caràcter físic de la cinta magnètica.

Si en una altra peça foradava una pel·lícula, en esta, la

EL BUIT ES REPRESENTA PARADOXALMENT A TRAVÉS DE FORATS, CINTES I PEL·LÍCULES QUE OBLIGUEN A LA REFLEXIÓ

projecta. La cinta ha de passar pel terra per a recollir la brutícia que es va reflexant amb les corresponents taques a la pantalla. Com un projecte viu, cada vegada que es va trencant la cinta cal empalmar-la manualment perquè el cicle seguísca. Per a Deltell, el forat és el protagonista d'esta pel·lícula en la qual la seua vida es va reflexant d'esta manera tan peculiar.

Temps i buit, units novament, són els protagonistes de la part final de l'exhibició. En un enorme diagrama de Minkowski, fet amb piràmides invertides ompli tota una paret de la galeria. Les idees de la teoria de la relativitat d'Einstein i la paradoxa de Russell li servixen a Maldonado per a representar passat, present i futur dividits en quadrícules que va acompanyades amb més *post-its* on de forma matemàtica ordena les seues experiències vitals. Un diari de bitàcora s'encarrega de recollir eixes vivències, en les quals baralla anècdotes i altres pensaments com poden ser les lectures que va fent.

Entre el diari i el diagrama, les matemàtiques són el pont que els connecta. Diverses fórmules intenten reflexar les diverses accions que conformen una vida i amb elles pretén posar un ordre per a conèixer la dinàmica del passat, el que passa al present i plantejar com seria el futur a partir de tot el conegut.

IMMERSIONS
JOSÉ FERRÁNDIZ LOZANO
ELS ÚLTIMS LLIBRES DE
BERNAT CAPÓ

Només vaig coincidir una vegada amb Bernat Capó. Va ser a l'octubre del 2015, quan vaig acudir a presentar a Benissa el seu relat infantil *La mina del marabut*. Per a mi era el segon acte públic com a director de l'IAC Juan Gil-Albert, institució editora del llibre. La coincidència en la presentació i la conversació posterior durant el sopar era suficient per a dibuixar-me la humanitat, bon humor i coherència intel·lectual de l'escriptor benisser. Destaca el moment no per ser personal, sinó pel significat que adquiria un autor octogenari escrivint per a xiquets i recreant, en el seu relat, una llegenda popular.

Per a xiquets només? No crec. Els relats infantils de Capó són també per als adults. Les llegendes ens transporten a un món irreal, sorprenent, amb colps i desenllaços inesperats. La realitat és hui tan convulsa que escapar a l'espai d'una llegenda és, de tant en tant, una necessitat també adulta. Suposa instal·lar-se en un món distant, on acceptem qualsevol indicí de fantasia.

I, a més a més, en les llegendes, como a relats de ficció i tradició oral, hi ha llibertat màxima de creació en escriure-les. Ortega i Gasset, quan va voler atacar Gabriel Miró després de publicar l'alacanti *El Obispo leproso*, li va dir des del diari *El Sol* que «la novel·la és quasi ciència». I Gabriel Miró, prou afectat, va redactar un text de contestació que no es va atrevir a publicar, però on deia: «Si la novel·la és quasi ciència, s'acaba l'encant». El que val per a la novel·la val per al conte. I en literatura preferim la reflexió mironiana: preferim l'encant.

Curiosament *La mina del marabut* no seria l'últim relat infantil publicat en vida per Capó. A principis de febrer d'enguany, l'IAC Juan Gil-Albert va presentar un altre llibre a Benissa, *El vellard i la garsa*, davant d'uns dos-cents alumnes de cinquè de primària. Esta vegada l'autor no va poder assistir.

De Capó, que acaba de morir als huitanta-nou anys, pot evocar-se ara la biografia periodística i literària. Jo preferisc ponderar eixa aproximació de la cultura popular al món dels xiquets. *El vellard i la garsa* proposa un missatge: enfront dels diners es descobreix que l'amistat, l'afecte, la tendresa i la conversació omplim amb molta més noblesa la vida humana. El caràcter d'un vell que viu en soledat, desconfiat, però que guarda un tresor de monedes d'or, canvia amb l'aparició d'eixa garsa del títol que li ensenya a apreciar altres valors. La lliçó de la garsa és la lliçó de Capó.